

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 6.—, polletno Din 12.—,
celoletno Din 24.—

V boj za demokracijo!

Demokratska stranka v Sloveniji beleži od dneva do dneva večji napredek števila somišljenikov. Ta napredek pa ne temelji na hipnem uspehu, doseženem z demagogijo in hujskajočim netenjem strasti med narodom, temveč na podlagi vedno bolj se razširjajočega razumevanja demokracije. Zmage, kakršno je dosegla SLS pri zadnjih volitvah, si ne želimo, ker je to hipna zmaga. Večina ljudi, ki je takrat volila klerikalce, je bila omotena in zaslepljena po gostobesednih obljubah in radi brezvestnega hujskanja klerikalnih priganjačev.

Ta omotnost našega ljudstva danes mineva, ljudstvo se iztreznjuje, ko vidi neuspehe tistih, katerim je v slabem trenutku zaupalo glasove. Niti ena klerikalna obljuba se ni izpolnila. Klerikalna politika je celo omogočila, da smo dobili radikalski režim, pod katerim se kakor v zasmeh izpolnjujejo klerikalne obljube ravno obratno.

Občinske volitve v dveh slovenskih občinah (Žiri, Dolnji Logatec), ki so se vršile te dni, so pokazale, da se je klerikalna stranka, zgrajena na puhlem temelju hujskanja in demagogije, pričela majati. Prav gotovo se lahko po nazadovanju števila klerikalnih glasov v Žirih sklepa na to, da je danes položaj za SLS v Sloveniji že mnogo neugodnejši nego je bil 18. marca.

Jugoslovanska demokratska stranka, ki se drži vedno enih in istih načel ter ne obrača plašča po vetru kakor skoro vse druge stranke v Sloveniji, bo dosegla končno zmago. Značajnost in neomahljivost v načelih bo morala žeti uspehe, ki bodo trajnejši nego uspehi, doseženi v hipni umetni razburjenosti duhov. Demokratska stranka se ni nikdar posluževala takih sredstev v agitaciji za svojo stranko, da bi tudi njej v splošni nezadovoljnosti po vojni demagogija in netenje strasti privedla več ljudi kakor zagovarjanje resnih in treznih načel.

Narod mora končno izpregledati, kdo je njegov prijatelj: ali tisti, ki kriči vanj revolucionarne besede, ga farba z rajem na zemlji, mu obljublja vse, a ničesar ne izpolni, ali tisti, ki ga uči treznosti in razumnega presojanja. Načela naše stranke bodo prej ali slej prodrla v široke ljudske množice. Jugoslovanstvo, protinazadnjaštvo, pravično razmerje med plemei in bratstvo med vsemi sloji so načela in cilji, za katere se bori demokracija in kateri edino bodo prinesli potrebno izmirjenje med ljudi in blagor v državo.

Med našim narodom vstajajo novi ljudje, ki stopajo v vrste borcev za demokracijo. Demokratska politična šola, ki se je vršila te dni v Ljubljani, je pokazala, da imamo med mladino vseh slojev delovne in vztrajne ljudi naših nazorov. V mladini je naša bodočnost.

Pismo iz Hercegovine

Mostar, v početku novembra.

Dosti se je že pisalo po časopisih o skrbi za prehrano pasivnih delov Hercegovine. Da je ta del Jugoslavije kamenit, podvržen veliki suši ter radi tega nerodoviten, je sicer res, vendar pomaga večati bedo vrhu tega še silna preprostost bednega seljaka, ki ga izkoriščajo nesolidni trgovci in prekupčevalci.

Eden glavnih pridelkov Hercegovine je grozdje. O kvaliteti ni potrebno razpravljati, ker je obče znano, da je hercegovinsko vino izmed najboljših v naši državi. Ne smete pa misliti, da prodaja tukajšnji kmet, kakor naš slovenski, gotovo vino, on prodaja le grozdje. Kogarkoli vprašate, zakaj sam ne izgotavlja vina, vsak pravi, da nima denarja za potrebne sode in drugo orodje.

Kako velike vsote izgubi s tem revni seljak, vidimo iz nastopnega:

Grozdje so plačevali letos kletarji od 1:50 Din do 3:50 Din za kilogram. Radi izvrstne kakovosti se dobi povprečno od 100 kilogramov grozdja 70 litrov vina, tako zvanega samotoka (neprešano). Iz tropin od 100 kg grozdja se dobi najmanj 20 litrov dobrega žganja. Sedaj računajmo: 70 litrov vina po 6:50 Din liter (letošnja povprečna prodajna cena) je enako 455 Din; 20 litrov žganja po 20 Din liter (letošnja povprečna prodajna cena) je enako 400 Din. Skupno torej 855 Din.

Ako se vzame 10 odstotkov za delo in orodje, ostane kletarju po izplačanju seljaka za grozdje, dobrih 500 Din pri 100 kg grozdja. Pa tudi prodajne vsote še ne dobi kmet v svoje roke; največkrat ostane suh kot prej, ker je vzel pri kletarju, ki ima po navadi tudi trgovino z živili, na upanje moko in druge potrebščine, in to po strašno oderuških cenah. Lahko si predstavljate, kako izgleda takšen račun, ki ga piše brezvesten trgovec in plačuje nepismen revež.

Kakor se govori, se hočejo osnovati občinske zadruge za trgovino z vinom. To bi bilo neprecenljive vrednosti in edina rešitev za do skrajnosti obubožanega Hercegovca. Dolžnost vlade bi bila, da v tem pogledu podpira revno hercegovinsko prebivalstvo.

Politični pregled

Te dni se je vršila v Ljubljani res potrebna demokratska

politična šola,

katere se je udeležilo 64 mladih ljudi iz vse Slovenije. Ta misel, obdržavati politične šole z mladimi našimi somišljeniki z dežele, je res prav srečna, ker na deželi potrebujemo krepko podkovanih krajevnih voditeljev, da ne bo naše ljudstvo tako dostopno klerikalni demagogiji. Taki politični tečaji se bodo nadaljevali in je upati, da se bo kmalu pokazal dober uspeh.

Tako lažnivih in obrekljivih listov, kakor so klerikalni, ni menda nikjer na svetu. Klerikalni voditelji se tega sami dobro zavedajo in ker se boje sodišča, so odgovorni uredniki vseh klerikalnih listov, ki so namenjeni kmetškemu ljudstvu («Domoljub», «Straža», «Slovenski Gospodar»), sami poslanci, katerih ni mogoče tožiti za lumparije, ki jih razširjajo klerikalni listi med ljudstvom. Sedaj se nam obeta

nov zakon o tisku,

ki bo najbrž hud udarec za klerikalne obrekljivce, ker bodo morali imeti vsi listi take odgovorne urednike, ki bodo za pisanje lista tudi odgovarjali pred sodiščem. Te dni so prav nesramno napadali v «Domoljubu» zaslužnega narodnega delavca dr. Žerjavo, ki si pa ne more dobiti zadoščenja pred sodiščem, ker je odgovorni urednik «Domoljuba» prof. Sušnik, klerikalni poslanec. Novinarji sami so sklenili med sabo, da poslanci ne smejo biti odgovorni uredniki listov. Pa kaj se zmenijo za to klerikalci, ko jim pa ne kaže, da bi pisali v svojih listih resnico, ker klerikalna stranka živi le od laži in obrekovanj.

Sedaj se vrši oster boj med uradnim in vlado, ker je ta izdala nazadnjaški

uradniški zakon,

ki ga uradništvo in tudi ljudstvo ne more sprejeti. Radikalska vlada bi rada napravila iz državnih uradnikov svoje hlapce, ki bi služili samo radikalnim strankarskim koristim, ljudstvo in uradništvo pa zahteva, da je državni uradnik politično popolnoma neodvisen, ker v uradu služi samo državi in državljanom, izven urada pa dela, kar hoče. Zato so se zbrali v Beogradu zastopniki vseh uradniških organizacij in so zahtevali, da se upoštevajo njihove zahteve, ki so pravične in sodobne. Podoba je, da bo vlada zakon izpremenila, posebno najnovejšo svojo skrajno površno sestavljeno naredbo o razyrstitvi uradništva.

V našem vzhodnem sosedstvu

na Bolgarskem so politični umori

na dnevnem redu. Ne davno je bil ubit nekdanji minister Genadijev, potem je bil izvršen atentat na našega vojaškega odposlanca polkovnika Krstića in te dni je bil ubit nekdanji minister Duparinov. Bolgarska vlada se izgovarja, da je bil ustreljen od vojakov, ki so ga spremljali iz Plovdiva v Sofijo, zato ker je poizkušal bežati. Kdor pa razmere na Bolgarskem pozna, bo vedel, da je to samo prazen izgovor, ker vlada neče priznati svoje sokrivde pri umoru. Taka vlada ne bo obstala dolgo na površju. Bolgarsko ljudstvo se je osvobodilo že drugačnih nasilnikov in se bo tudi sedanjih, ki so se s silo polastili vlade.

Na Grškem še vedno ni miru. Tam se pobijajo stranke med sabo kakor v vojni in država se nahaja v stalni krvavi revoluciji. Stranke se borijo za to, ali naj bo

Grčija monarhija ali republika

in pristaši obeh nazorov ubijajo drugi drugim svoje nazore z orožjem v roki v glavo. Ta država nikdar nima miru, ker je ljudstvo preveč nestrpno in ne more čakati na to, da njegove zahteve prodrejo in zmagajo pri volitvah. Tudi pri nas ni zadovoljnosti z radikalno vlado, ali mi čakamo in se pripravljamo na nove volitve, da vržemo režim po načinu, ki je običajen v kulturnih državah. Tako delajo vsi pametni narodi, ki se politično dozoreli in taki narodi napredujejo, medtem ko nemirni narodi morajo propadati gospodarsko in politično.

Nemčija je velika država in pred vojno je spadala med najmočnejše države na svetu. Danes je ona popolnoma na tleh, ker v Nemčiji besni revolucija.

Gospodarstvo propada vsak dan bolj, glad je vedno večji, denar nima skoro nobene vrednosti več. Vrednost nemškega denarja je padla že tako nizko, da se dobi za en naš dinar štiri milijarde nemških mark. To je žalostno znamenje in nihče ne ve, kdaj bo na Nemškem zopet zavladal red

in mir. Mogoče je, da Nemčija celo razpade na več manjših držav. Revolucionarji, ki so že skoro vrgli sedanjo vlado, so bili ukrojeni in glavni voditelji aretirani. Kakor poročajo zadnje vesti, pa se pripravljajo ponoven puč, ki bi rad vrgel sedanjo republikansko vlado ter bi najbrž potem vzpostavil monarhijo.

Dopisi

GORNJI LOGATEC. Naši klerikalci dobro vedo, da bodo pri občinskih volitvah po notah tepeli. Vendar skušajo z lažmi napraviti zmedo med našimi vrstami. V ta namen se poslužujejo «Lažljuba», kjer odlagajo svoje modrosti. Najprva laž je bila ta, da nameravajo demokrati notarja voliti za župana. Mi smo sicer mnenja, da bi si občina mogla le čestitati, ako bi notar hotel prevzeti župansko čast. Resnici na ljubo pa moramo ugotoviti, da o notarjevi kandidaturi za župana sploh nikdar ni bilo govora in da bi notar tega mesta pod nobenim pogojem ne prevzel. S tem odpadejo tudi vsi strahovi, da bi stujec-komandiral občino kot jo je doslej. Vsak nepristranski sodnik bo moral priznati, da si občina v zadnjih burnih letih ni mogla želeti boljšega župana kot ga je imela. Koliko škode in gorja je župan s svojo mirno preudarnostjo odvrnil od občine, tega seveda ne morejo preudariti fantiči, ki so še skoro mokri pod nosom. Sicer pa, ali je briljant Sajovic (tisti klerikalni kandidat za župana) «domačin»? Če bi bil ta izvoljen, bi ne imeli samo enega župana tučca, ampak tri: njega, župnika in Budina. Druga nesramna laž je, da je napredni občinski odbor zapravil pri aprovizaciji 30.000 lir. Kje pa so bili takrat klerikalni občinski odborniki, od katerih nekateri zopet kandidirajo? Ali ne bi bili oni sokrivi, ako bi se bila zgodila občini škoda v času, ko so oni sodelovali pri občinski upravi? Tretja laž, da Lojze Gostiša ni ničesar vedel o svoji kandidaturi na naši kandidadni listi, se pobija sama od sebe, če se pomisli, da je Gostiša lastnoročno vpricho vsega shoda podpisal listo. O vseh teh in še drugih lažeh, o častnih mestih in koritih se bomo še pred volitvami po-

govorili na javnem shodu volilcev, na katerega «Lažljubove» dopisnike že danes vabimo. Laž ima kratke noge!

PLANINA PRI RAKEKU. Zanimiv srečel slučaj, ki poišče le poredkoma kaknega našega živinorejca, je, da je krava posestnika Antona Urbasa iz Planine povrgla trojčke: 2 junčka in 1 teličko. Vsa tri teleta so zdrava in čvrsta. Za trojčke je veliko zanimanja s strani živinorejcev, ker nihče ne pomni enakega primera v planinski dolini. Bodi sreča mila tudi v nadalje!

PLANINA-RAKEK. V nedeljo popoldne je priredila JDS dva prav lepo uspela javna shoda, enega v Planini, drugega na Rakeku. V obeh krajih se vrše občinske volitve, zato so se na obeh shodih obravnavale le bolj krajevnopolitične in občinske zadeve. V Planini je shodu predsedoval g. Klanta iz Dolnje Planine. Govoril je načelnik g. Ribnikar, ki je opozarjal na važnost enotnega in skupnega nastopa vseh naprednih ljudi, da si priborijo občinskemu odboru kar največji vpliv. Občinska avtonomija bo imela v našem narodu šele tedaj kaj vrednosti, če ne bodo več za župane le slaminati možje in kimaveci gospodov župnikov. Ljudstvo naj se zaveda, da dveh župnišč v župniji ne potrebuje. Nato je govoril tajnik JDS g. dr. Rape, ki je vzpodbujal pridelu za predstoječe volitve. Končno je še g. Verbič pozival navzoče, da naj pokaže Planina pri volitvah kot obmejna občina, da je narodna. Na javnem shodu na Rakeku je govoril g. A. Ribnikar o nujnosti samoodločbe ljudstva pri občini. Klerikalcem ni dovolil, da bi strahovali samo v cerkvi, v župnišču ter v šoli, marveč hočejo, da pride njihova strahovlada do večjave tudi še v občinski samoupravi. Shod je bil prav dobro obiskan.

LUKOVICA. (Pismo brdskega župljana.) V St. Vidu, ki spada pod brsko faro, so sredi poletja dobili novega dušnega pastirja. Vsem ljudem, ki hodijo dol v cerkev, ugaja novi duhovnik, ki je tudi naš domači rojak Kamuččan. Takoj ob nastopni pridigi je povedal: «Jaz vam bom, dragi poslušalci, oznanjeval le zares božjo besedo, kar spada v hišo božjo, pa nič drugega.» Zares je tudi

Anton Stražar:

Mošnikov stric

Ljubavna povest iz starih časov.

(2. nadaljevanje.)

Srečna mlada dva zaljubljenca se nista v tem trenutku zavedala, kaj jima bo vse povzročila ta ljubezen.

«O kapa kosmata, buzarona, ververica na veji — sta vidva tukaj? Ali ti nisem pravil, Tone, kaj bo!»

Mlada dva človeka se zelo ustrašita — pa strah se jima takoj poleže, ko spoznata znanega Bolantovega Jurca.

«Alo, Tonče in Rezika, pojdita nazaj med svate, vaju že pogrešajo — ravno zdaj bodo nevestici krancelj doli jemali. Ha, ha, kdaj ga bomo pa tebi, Rezika, kaj?»

Rezika odhiti nazaj med svate, Tone in Jurca pa sedeta na tla in sta imela naslednji pomenek:

«Jurca, to Vas prosim, nikar nobenemu ne povejte, da sva z Reziko dobra!»

«Ej, fant imej pamet; Ti si še mlad, da mi tako govoriš! Mar misliš, da imam jezik ko stare babe, ki jim vedno skozi čeljust sili, ha!»

Tone zadovoljno potreplje Jurca po rami, nato se dvigne in odide k svatom, Jurca pa med fante prežavce, in jih izborno zabava s svojimi pripovedkami.

Približa se tisti pomembni čas, da odzvamejo nevesti krancelj z glave. Vstane oče starešina in po starem običaju izpregovori pomembne besede o težavah in radostih tega sveta, o ljubezni in bridkosti zakonskega stanu. Govori tako pomembno, da vsem svatom stopijo solze v oči, nevesta pa polglasno zahteti... Ko starešina dokonča, zaigrajo godci stari napev, namenjen za ta običaj.

Tone kot «tovariš» in Rezika kot «družica» morata opraviti svojo dolžnost. Stopita na sredo in Tone zapoje:

«V gorenski Staceni
je pisan popis,
jaz svojo družico
zahvalim za cir.»

Nato se prikloni in pleše okrog Rezike. Ta mu enako odgovarja:

«Si fantič od faze,
tovariš si moj,
se niako prikloni,
ga krancelj ko tvoji!»

Zatem Rezika, z rokami v bokih, zapleše okrog Toneta, ki poklekne in počaka, da se ona skloni do njega, ga poljubi in mu nato okrog klobuka izroči svoj krancelj z glave.

Ko tako tovariš in družica izpolnita svojo dolžnost, prideta na vrsto ženin in nevesta. Svatje zapojejo:

Zdaj pa izpijta obadva,
zdaj sta izpija obadva,
zdaj se obris'ta obadva,
sta se obrisala obadva,
zdaj se pa kušnita obadva,
zdaj sta se kušnila obadva,
zdaj se objemita obadva,
sta se objemkala obadva,
obadva... obadva... obadva...

Ko je pesem končana, si ženin in nevesta poklekmeta nasproti, ženin sname nevesti venec, ga položi okrog svojega klobuka ter v zameno privede nevesti kot svoji novi ženi in gospodinja ruto okrog glave.

Ceremonija je končana, svatie zapojejo zdravičke in izpijejo, godci pa zaokrožijo poskočno polko.

Ker je bila sedaj nevesta nekam žalostna, so začeli svatie znova plesati, da se

mladica žena malo razvedri in da jo saj v prvih trenutkih ne bodo nadlegovale morece skrbi... Ko so bili siti plesa, so se plesalci hladili. Seveda sta se medtem skrila Tone in Rezika za znano grmičevje na kratak razgovor. V tem skrivališču ju zaloti Štefkova Barba, Boltžarjeva teta. Ker je mesec jasno sijal, ju je lahko opazovala — žula je vse, kaj sta se razgovarjala. Ko sta odšla nazaj med svate, Barba v jezi zagodrnja: «Ej, Ti Tone Mošnikov, Tebi bom pa že še štreno zmešala, bolj kakor jo Ti misliš našemu Boltžarju. Ti mene še ne poznaš, ptiček!»

KRANJ. V četrtek 8. t. m. se je vršil na Stari pošti zbor zaupnikov krajevnega organizacije JDS v Kranju, katerega se je udeležilo nad 60 naših mož. Zbor je otvoril predsednik organizacije, odvetnik dr. Beno Sabotaj ter pojasnil stališče organizacije napram raznim vprašanjem. Govorila sta še g. župan Ciri Pirce ter tovarnar g. Makso Fock. Zborom se je pojasnilo delo sedanjega občinskega odbora, posebno pa zadeva gaštevškega šulka, kjer se zidajo tovarne. Vsi navzoči so stali izvajanjem posameznih govorilcev ter vzeli poročila in pojasnila z nadrišenim odobravanjem na znanje. Na poziv predsednika, da naj navzoči priglase morebitne pomisleke glede gospodarske taktike demokratičnih članov občinskega zastopa, se je na tačka po daljši debati soglasno, s pritruvanjem in priznanjem odobrila, kar jasno do-

Stari ljudje pravijo: Vse pride, vse mine. Tako je naglo minula tudi ta svatba, čeprav je trajala cele tri dni in tri cele noči. Ob koncu je dejal starišina: «Bolj sem raztrujen, kakor da bi bil ves ta čas pšenico tlačil.»

Prijatelja Mošnikov Tone in Bolantov Jurca sta hodila skupaj proti Čepjam. Pod Preserjami sta počivala na znanih Razpokah. Sedla sta tam na kratak oddih poleg lesenega križa, in prvi spregovoril Jurca:

«Tone, to Ti povem, Ti boš pomnil to svatbo! Mlad si še, izkušeni še nimaš dosti,

kazuje, da zaupniki odobravajo delovanje sedanjega občinskega zastopa na gospodarskem polju. Večer je dokazal, da je Kranj trdnj in odločno demokratiški. Obenem se je sklenilo, da se vrši v soboto 24. t. m. občni zbor naše krajevnega organizacije.

RADOVLJICA. Minulo nedeljo je občinstvo zopet do zadnjega kotička napomnilo dvorano Sokolskega doma ob priliki igre «Dolski župnik». Lahko trdimo, da je bila to najlepša predstava letošnje sezone, ki je vsem izredno ugajala. Igra se ponovi prihodnjo nedeljo popoldne. Kdor je še ni videl, naj je ne zamudi!

NOVO MESTO. Tudi pri nas nismo brez novic. Da je Kandija priključena k Novemu mestu, je že znana stvar. Ker sodaj Štembur ne bo imel nikjer županova, je z jokom in stokom dal obljubo, da postane radikalec z dušo in telesom. Hvala Bogu! Ova stranka, kateri se pridruži Štembur, je že izgubljena. Nam se prav za prav očeta Štembur smilijo, pa kaj pomaga, ko ga nihče ne mara. Svita se, svita.

SEMIC. V soboto se je vršil v Semču sestanek JDS. Udeležilo se ga je tepe število domačinov, ki so z velikim odobravanjem sledili izvajanjem dr. Rapača, ki je točno karakteriziral zahrbtnost in neiskreno poslovanje slovenskih klerikalcev ter končno podal tudi navodila za bodoče delo. Konec tega meseca se vrši zopet sestanek, kjer pa se bodo obravnavale krajevnne zadeve naših pristašev in kjer se bo izvolil tudi nov upravni odbor krajevnega organizacije za bodoče poslovno dobo.

LETUŠ PRI BRASLOVČAH. Prejšnji petek bi se bila skoro pripetila med Mozirjem in Letušem velika nesreča. Ker se je na Ljubnem pojavila škrlatica, je nadučitelj Milko Rainer odpravil svojo dve in pol leta staro hčerko na Gorenjsko. Na vozu sta se nahajali še njegova soproga, učiteljica Lucija, in učiteljica Mimica Vrečkova. V tako zvani Soteski, na najbolj nevarnem mestu, se konja nenkrat splašila in v strašnem diru zadene voz ob železno cestno ograjo nad deročo Savinjo. Sinek je učiteljico Rainerjevo s hčerko in učiteljico Vrečkovo vrzel z voza na blatno cesto,

Zato me poslušaj: Ne smeš si misliti vse tako lepo in gladko. Veš, svet je prekanjen in zvit. Imej pogum, to Ti rečem! Tvoje srce naj bo kakor skala! Če boš pogumen, boš zmagal, ako ne, boš podlegel. Da Te imam izmed vseh ljudi najrajši, Ti je znano. Zato Te tudi ne bom nikoli kaj neumnega učil ali svetoval. Znano Ti je tudi, da misli Reziko vzeli Štefkov Boltžar. Oče Slapar nima nič proti temu, če Boltžar zasnuje njegovo hčer. Kajti grunt je le grunt; pa največji razlog je to, da je Boltžar že sam svoj gospodar in se obeta skorajšnji čas ženitev. Veš, dragi Tone, očetje radi oddajajo svoje hčere od hiš; čim prej, tem bolje! Toda na grunt...»

«Pa, Jurca, vendar se motite! Rezika ne bo nikdar vzela Boltžarja!»

«Veš, mladi prijatelj, zdaj Ti jaz povem še nekaj: na svetu so ženske dveh vrst. Enim kar zagori srce od ljubezni, a jih kmalu mine. So pa tudi druge, ki osramote moška srca. Kakšna bo Rezika, se bo videlo v priložnosti... Če boš Ti zmagal, vedi, da imam tudi jaz še nekaj tolarjev in Ti bom vse dal! Spletkaril in volnčil bom tudi za Tebe, ne boj se za starega vojaka! Sedaj pa

mlapoc na je zlofel čez ograjo, kamor je padel tudi eden obeh konj, ki se je naposled prevalil v narastlo Savinjo. Če pa bi bila tam tosonz ograja, bi brez dvoma vse v pokritem vozu v kocini ovite potačke pokrili valovi Savinje.

ORMOŽ. Klerikalci napadajo svojega blvslega somišljenika in agitatorja ključavničarja A. K., ki je bil med vojno hud Nемеc. Klerikalcec je postal po prevratu radi ljubega krukka, kakor sam pravi, in ne iz prepričanja. Hudo se je potem pehal za podpise pri županih v okraju, da bi pomagal klerikalnem veleštaccnarju do zopetne otvoritve trgovine. Baje je dobil za svoj trud par vroč pristne ničlarice. Če je sodaj iz pristnega klerikalca postal zopet še pristnejši Nемеc, pač Bog pomagaj; kopriva ostane kopriva, kamor jo postaviš. No, ali se je mogoče izprevtgel zopet radi ljubega krukka?

Kmetijski glasnik

ZBOLJŠUJMO KAMNITO ZEMLJO!

Pri nas je mnogo kamnitega sveta. Imamo kamnito njive, kamnite travnike in druga zemljišča. Po takih legali odpade veliko rodovitnega prostora. Pa ne samo to. Kdor obdeluje tako kamnito zemljo, ve, kako težavno, zamudno in nehalčno je to delo. In kaj, če bi trajalo to samo eno leto. Ali po teh prostorih se mučimo od leta do leta. Kjer imamo kraška tla, trpimo povsod zaradi kamenja. Že pogled na take njive je žalosten, kaj šele delo po takih zemljiščih. Tujci, ki prihajajo iz naprednih poljedelskih dežel, se čudijo, da trpimo to kamenje sredi njiv in da ga tako mirno gledamo.

Pri nas smo se navadili na to od nadege, zato nam ni dosti mar za kamnit svet in za ves trud, ki ga imamo po takih zemljiščih. Vzivali smo se v naše kamnite njive, pa mislimo, da mora tako biti.

In vendar, koliko laže bi bilo vse obdelovanje in koliko več bi lahko pridelali, če bi se znebili kamenja po teh prostorih! Saj se da to marsikje storiti, če je količkaj dobre volje. Poglejte kraje v našem Pri-

pojdiva dalje, kajti solnce je že zašlo, po temi pa težko hodim...»

III.

Vsi okoličani so bili veseli svatbe — le Štefkov Boltžar je bil jezen in se je z nejevoljo premetaval po postelji v kamri. Pri sekanju drv se mu je dan pred svatbo na nogo zvalilo težko brno in mu je občutno poškodovalo. Boltžarju na vse zadnje že ni bilo toliko za svatbo — največ mu je bilo za sosedovo Reziko. Bil je namreč zelo ljubosumen: kajti Rezika je bila brhko in postavno dekle — on pa brez vse lepote in mičnosti; še kozav je bit po licih. Da pa dobi Reziko vendarle, se je zanašal na svoj grunt in na besedo očeta Slaparja. Tisto nedeljsko jutro, ko so se zbirali svatje skupaj, se je splazil do okna in jih opazoval. Videl je med njimi tudi Reziko, dalje, kako ji je ženin določil «tovariša» — Mošnikovega Toneta. Takrat pa je Boltžar zaklet in zaškrtal z zobmi: «Prokleta, da se mi je ravno sedaj to natvezilo! Ves ta čas se bo Mošnikov smukal okoli Rezike — vrag ga vzemi, če mi jo premoti, berač. Hvala Bogu, da se mu ne obeta kmetija, brata še ima in tudi stari je še čvrst. Pa to me še ne tolaži dobro! Poznam dekleta! Vsaki je

morja! Koliko zemlje po ondodnih kraških tleh so že očistili od kamenja in koliko rodovitnega sveta se je na ta način pridobilo!

Pri nas smo pa le v vinogradu pridni, če je treba trebiti kamenje. Tam prekopljemo za nove nasade vso zemljo in se ne strašimo, če nam pridejo še take skale na pot. Pri njivali smo pa tako ravnodušni. Večkrat bi nas na njivali le malo truda stalo, da bi podrli tiste čekanc, ki nam molijo iz zemlje. Večkrat bi se dale take štrli zlahka izdreti in razbiti, pa jih trpimo mirno naprej, tako kakor smo jih prevzeli od svojih prednikov.

Res je sicer, da so mnoge lege tako kamnite, da se ne da nič prida doseči in da so take njive sploh malovredne. Toda še več je takih leg, kjer bi se dalo kamenje prav lahko iztrebiti in zemljišča s tem za mnogo izboljšati v svoji vrednosti in rodovitosti.

Prav sedaj pred zimo je čas, da se lotimo po prizadetih krajih tega dela. Naše kamnite njive in naši kamniti travniki so potrebni tega dela!

ZIMSKA PRAHA ZA TURŠČICO.

Tu in tam se sliši, da praha ni dobra za turščico. Po prahi sejana turščica baje slabše uspeva kakor na takih njivah, ki jeseni niso bile sprašene. Tako trdijo gospodarji n. pr. v okolici Črešnjevca v Beli Krajini. Govorilo se je o tem pred leti o priliki kmetijskega predavanja v Štrekljencu. Danes pa berem iz nekega poročila, da so v Burgenlandu na Avstrijskem nekateri gospodarji tudi tega prepričanja.

Kaj je na stvari?

Nasproti tem vestem moram poudarjati, da se po drugih krajih zimska praha prav dobro sponaša za turščico in da bo najbrž na zemlji ležče, ako se ne kažejo povsod enaki uspehi. Na kmetijski šoli na Grmu se je pridelovala turščica redno po domači detelji. Dotično deteljišče se je jeseni preoralo in pustilo čez zimo v sirovih brazdah. Na spomlad

se je njiva povlekla in posejala s turščico, brez vsakega gnojenja. Imeli smo vedno najlepšo turščico v vsej okolici. Zimska praha ni prav nič škodovala, ampak nasprotno.

Ako kdo trdi, da je praha za turščico manj vredna ali da jo sploh ne kaže delati, potem je treba zanesljivih poskusov, da pridemo stvari do dna. Praha sama na sebi najbrž ne bo škodovala, vplivati pa utegne praha v zvezi z dotično zemljo. Na zemlji in na njeni posebnosti bo tedaj ležeče, če je praha potrebna, oziroma dobra ali ne. V zemlji delujejo namreč raznovrstne glivice, izmed katerih so nekatere za turščico tako važne, da jih je treba v delavnosti pospeševati. Če te glivice s praho uničujemo, oziroma v razvoju zadržujemo, kar se morda v odprti, zračni in prezeblji zemlji lahko dogaja, potem je naravno, da jim praha škoduje in da trpi pod temi vplivi tudi turščica, ki jo sejemo na sprašeno zemljo. Trpele bi v tem slučaju predvsem rahle zemlje, če bi jih s praho še bolj izpostavljali vplivu zraka in zimskega mraza. Dognati pa se to mora z natančnimi preizkusi.

Vsekakor je vprašanje zimske prahe za turščico tako važno, da je vredno delati tozadevne poskuse. Mogoče nam ve kdo izmed čitateljev povedati svoje izkušnje, ki jih ima z zimsko praho pri turščici. Potrebno je, da se to vprašanje tudi za naše razmere razčisti in prav reši.

RAZLIKA MED POLETNO IN ZIMSKO REJO KRAV.

Molzna krava potrebuje poleti in pozimi tečno in lahko prebavno klajo, če hočemo, da bo dosti molzla. V poletnem času ji dobra pašna najbolj ugaja. Tam dobi mlado, sočno, tečno in najbolj prebavno krmo. Podobno vpliva zelena krma, ki jo pokladamo v hlevu, če je mlada in sočna. Po taki krmi krave največ molzejo. Zaradi tega moramo gledati, da nudimo kravam na jesen, dokler je mogoče, pašo in zeleno klajo in da prehajamo na suho krmo polagoma, da se želodec polagoma privadi zopet na prebavlja-

nje suhe krme, ki bodi tekom zime kolikor mogoče enakomerna, sicer pa tudi tečna in lahko prebavna.

V tem pogledu pa delamo pri nas napače.

Če primerjamo zimsko krmljenje s poletnim, vidimo, da je zimska krma vobče slabša kakor poletna. Po eni strani pokladamo pozimi težje prebavno krmo, po drugi strani pa manj tečno kakor poleti. Ta razlika ima za posledico, da nam dajejo molzne krave pozimi vobče manj užitka in da nam tudi shušajo. Na našem malem posestvu se sploh dogaja, da pridelamo za zimo tudi premalo krme, tako da trpimo skoraj redno na pomanjkanju zimske krme. Kar živali čez poletje pridobe, to zgube pozimi in še več. Če nam živali pozimi shušajo in opešajo, je treba dolgo časa, da se nam spomladi in poleti zopet popravijo.

Pri kravji reji je na to delati, da je razlika v vrednosti med poletnim in zimskim krmljenjem čim manjša ali z drugimi besedami, tudi pozimi bodi krma za molzne krave tečna in lahko prebavna. Če pokladamo molznim kravam slamo, potem moramo skrbeti, da izravnavamo tečnost z dodajanjem močnejših krmil. Po mlekarških krajih dajejo kravam poleg sena in otave še močna krmila, da zboljšujejo mlečnost. Potem nam krave lahko dobro molzejo. Store pa še več. Po takih krajih skrbe za dobro mlečnost tudi s tem, da pokladajo kravam lahko prebavno in sočno krmo, in sicer s pomočjo korenstva, v prvi vrsti s pomočjo pese, ki vpliva posebno ugodno na mlečnost.

Čim bolj si bosta zimska in poletna krma glede tečnosti in prebavnosti enaki, tem več uspeha bomo dosegli pri molznih kravah. Vsaka velika izprememba v tem pogledu pa mora imeti slabe posledice za razvoj in napredek naše kravjereje. Krave, ki trpe pozimi pomanjkanje na zadostni, tečni in lahko prebavni krmi, ne morejo dajati dobrega užitka. Ravnajmo se po tem!

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

všeč lep obraz in sladka beseda. Teh dveh darov pa jaz nimam. Prokletu, da se mi je ravno sedaj to napravilo...»

Boltizar je komaj pričakoval konec svatbe, da vse poizve; glavno mu je bilo za Reziko. Vse je pričakoval! S teto Barbo sta si bila zelo na roko. Takoj, ko se ona vrne domov s svatbe, jo pokliče k sebi.

«No, no, teta, kako je bilo?»

«Veš, ljubi moj Boltizar, dobro so se imeli; le jaz sem jezna in žalostna — pa tudi Ti boš, ubogi siromak Ti!»

Boltizarju se nabere lice v gube:

«Govorite kratko, kaj Vas tako jezi?»

«Prešmentana reč ti, kaj bi me ne jezilo! Veš, Tone Mošnikov je storil Reziko vso neumno nase. Treba mu bo posvetiti — pa ne z leščerbo!»

Teta Barba sedaj v prav živih besedah naslika Boltizarju vse nevarnosti — še v hujših potezih kakor so na Markovčevi hiši naslikani vrageci, ki hočejo vzeti grešno dušo... Boltizar je ves iz uma... Čeprav so v maju kratke noči, ali njemu so se zdele dolge, dolge... Kaj vse naredi in povzroči žensko srce; koliko veselja in radosti, koliko gorja in jeze!...

Noga Boltizarjeva se je počasi zdravila; šele proti kresu je začel za silo hoditi. Ko so kurili fantje kres, so bila pri njih tudi dekleta in so se skupaj zabavali po staroslovenskem običaju. Le Rezike ni bilo.

Zatorej je bil Boltizar malo časa pri grmadi in veselih tovariših; z izgovorom, da ga je začelo znova trgati po nogi, se poslovil od njih ter se vrne proti domu. A k počitku ne gre; Dekleta so imela včasih navado, da so ta večer okrasila svoje fante s cvetkami. Boltizarju pade v glavo: Rezika ima morda cvetje pripravljeno — za Toneta!...

Kakor tat se Boltizar priplazi v bližino Rezikinega okna; skrije se v grmovje in opazuje, videti mora vsakogar, ker je lepa mesečna noč, topla in bujna.

Dobri dve uri je že tako v zasedi, oborožen z močnim polenom, že se misli odplaziti, ko zagleda — Toneta!

Srce mu začne burno biti, v glavi se mu gnetejo hudobne misli: da Toneta pobije zahrbtno, kakor psa! Zaveda se, da je Tone močnejši in urnejši od njega — zatorej mora storiti hitro in udariti z vso močjo. Oglasi se mu tudi vest: «Kaj, če ga smrtno pobiješ?!» Pa izkušnjavec mu vsili znova misel: «Sedaj imaš priložnost!»

Kakor tat se priplazi Boltizar proti oknu — že zavzdigne poleno in misli udariti, pa se z bolno nogo spodtakne ob korenino — pade in z vso močjo namesto po Tonetu udari — po travi...

Tone se okrene in takoj spozna položaj — pa kaj stori! Skloni se k Boltizarju, ga vzdigne s tal in mu s hladnim nasmeškom reče:

«Priatelj, hej, Boltizar, zmotil si se! Si mislil, da hoče tat zlesti krast k Slaparju, kaj? No, pa nič hudega! Lahko noč...»

Za oknom se je za zagrinjalo umaknil nežen obraz — Rezika je opazila mučni prizor in čula Tonetove besede.

Kdaj in kako je Boltizar ves zmučen od notranjih jadvov prikrevljal domov, ni vedel sam. Le Toneta je še slišal, ki je pel gredoč nizdol proti Obršam:

«Kaj se ti, fantič,
v nevarnost podajaš,
čez Sav'co v vas hodiš,
pa plavat' ne znaš...»

Slaparju se je čudno zdelo, zakaj ni več k njemu v vas Štefkovega Boltizarja. Videl ga je hoditi okrog hiše; že je tudi po malem delal ali ob nedeljah ga ni bilo nič več pod

Obrtni glasnik

o Gostilničarska šola v Celju. V četrtek 8. t. m. je bila slovesno otvorjena gostilničarska šola v postopju meščanske šole v Celju. Otvoritvi je prisostvoval župan dr. Hrašovec, predsednik gostilničarske zveze Božič, predsednik gostilničarske zadruga v Celju Bernardi in ravnatelj Scrajnik, ki so pozdravili postanek šole ter poudarjali, da je prva te vrste v Sloveniji, želeč, da bi se razvijala ter vzgojila vzorne voditelje hotelirske, kavarniške in gostilničarske obrti.

o Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Mariboru otvori v kratkem pod vodstvom g. učitelja Škofa strokovno nadaljevalno šolo za svoje učence v gostilničarski obrti.

Gospodarstvo

POSPEŠEVANJE UMNEGA KMETIJSTVA.

Velik pogrešek bi bil, priporočati le umetna gnojila kot edino in popolno sredstvo za zvišanje poljskih pridelkov. Umno uporabljena umetna gnojila so res v stanu nam mnogo koristiti, toda iz tega ne smemo sklepati, da popolnoma zadostuje, če jih kratkoma potrebe po njih.

Pri kmetijskem gospodarstvu se moramo še bolj nego drugod posluževati vseh sredstev, da zvišamo ali celo podvojimo sedanje slabe žetvene pridelke.

Da bi nam umetna gnojila mogla učinkovati v polni meri, moramo pri njih rabi vpoštevati še nastopno: temeljito obdelovanje zemlje, raba hlevskega gnoja, primerno kolo-barjenje (plodored), odbira semena ter pravilna in pravočasna izvršitev vseh del. Če ne vpoštevamo vseh teh činjenic, potem bo tudi učinek umetnih gnojil znatno zmanjšan.

Da bi se kmetovalec poučil o vsem tem, kar mu je pri umnem kmetovanju treba znati, je Delegacija proizvajalcev čilskega solitra do sedaj izdala že večje število poučnih knjižic, napisanih od najboljših praktičnih strokovnjakov, v katerih je jasno in razumljivo raz-

loženo pravilno gnojenje naših najvažnejših kulturnih rastlin. Ta zbirka, se je v zadnjem času dopolnila še z nastopnimi izdajami:

Uzgoj maslina (Gojenje olike) od N. Morovića, ravnatelja kmetijske šole. Knjižica je tiskana v hrvatskem jeziku (latinici) in je v prvi vrsti namenjena primorskim krajem, kjer gojijo olike. Pisana je poljudno in je lahko razumljiva vsakemu kmetovalcu.

Ratarstvo (Poljedelstvo), II. izdaja, od Antona Skovrlja (hrvatski tisk, latinica). Knjižica je napisana s posebnim ozirom na podnebne kmetijske razmere v Dalmaciji, Hercegovini in Črni gori, toda koristila bo tudi poljedelcem vseh krajev naše države, posebno kar se tiče borbe proti suši.

Spravljaj gnoj od B. Milutinovića. (II. izpopolnjena izdaja, srbsko, cirilica.) Izmed največjih pogreškov, ki jih dela večina naših kmetovalcev, je gotovo slabo izkoriščanje hlevskega gnoja in gnojnice. Ta knjižica nam pojasni zbiranje gnoja, pravilno ravnanje z njim, njegovo rabo in kako se njegov učinek izpopolni z umetnimi gnojili.

Zakon minima je barvana stenska slika s slovenskim tekstom. Ta slika je predvsem namenjena kmetijskim šolam, kmetijskim podružnicam, zadrugam, čitalnicam, kmetijskim učiteljem in učiteljem osnovnih šol ter predstavlja osnovni zakon o prehrani rastlin.

Ta in prejšnja izdanja dobi brezplačno vsak kmetovalec, ki se obrne na Delegacijo proizvajalcev čilskega solitra, Beograd, Poenkareva ulica 37, ali pa Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 16, I. nadstr.

GNOJENJE Z AMONIJKOVO VODO.

Pred letom so bili posestniki ljubljanske okolice potom «Kmetovalca» in dnevnega časopisja pozvani, da uvedejo preizkuse gnojenja z amonijakovo vodo, ki jo ljubljanska mestna plinarna brezplačno dá v to svrhu na razpolaganje. Temu pozivu se je odzvalo precejšnje število kmetovalcev, ki so s to vodo gnojili svoje travnike in njive. Drugod se je to gnojenje izvršno obneslo, pričakovati je bilo torej tudi pri nas ugodnih uspehov.

Amonijakova voda se dobiva pri napravi plina in se v večjih plinarnah podela v žveplenokisl amonijak, ki je našim kmetovalcem dobro znano umetno dušičnato gnojilo. V manjših obratih se to delo ne izplača, ker so v to potrebni stroji in priprave predrage. Ljubljanska plinarna ni urejena za tako podelovanje, radi tega je do sedaj večina te dušičnate vode šla v izgubo, ne da bi se kakorsibodi izkoristila. To pa pomenja za naše kmetijstvo ogromno škodo, ker gre v nič toliko dragocene-ga dušika, ki ga naše rastline nujno potrebujejo.

Da se ta gnojilna snov vsaj deloma izkoristi ter se naši kmetovalci privadijo njeni uporabi, je plinarna brezplačno dala amonijakovo vodo vsem kmetovalcem, ki so se prijavili za gnojenje s tem gnojilom, toda s tem pogojem, da vsakdo potem, ko je spravil pridelke, poroča Kmetijski družbi o uspehih, ki jih je pri tem imel. Iz tega vzroka se pozivljajo vsi kmetovalci, ki so spomlad gnojili z amonijakovo vodo, da takoj prijavijo Kmetijski družbi uspehe, ki so jih pri tem gnojenju dosegli.

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredil nastopna predavanja:

V nedeljo 18. t. m.: **Krka**, o živinoreji; **Dolenje Brezovo**, o gnojenju; **Toplice**, o sadjarstvu in travništvu; **Raka**, o sadjarstvu; **Livold**, o gnojenju z umetnimi gnojili; **Rovte**, o živinoreji; **Podzemelj**, o gnojenju; **Nasoviče**, o gnojenju; **Sv. Jakob ob Savi**, o kmetijstvu; **Cirkovce** (okraj Ptui), o boleznih rastlin; **Oplotnica**, o kletarstvu; **Križevci** (Prekmurje), o poljedelstvu;

v nedeljo 25. t. m.: **Stehanja vas**, o poljedelstvu; **Čatež**, o kletarstvu; **Hrastje**, o gnojenju; **Rakek**, o sadjarstvu; **Nova vas pri Lescah**, o kmetijstvu; **Brezovica**, o kmetijstvu; **Hajdina**, o boleznih rastlin; **Hotiža** (Prekmurje), o kmetijstvu; **Gradišče** (Prekmurje), o živinoreji.

Slaparjevo košato lipo. Saj je prihajal še v dolgih zimskih večerih posedavat in kramljat, sedaj ga pa ni kar nič blizu.

Zato gre neke nedelje sam Slapar k Boltižarju. Dobi ga v kamri, ležal je na postelji in gledal v strop, kjer so se držale muhe in jih je pajek lovil v mrežo.

«No, dober dan, Boltižar. Kaj pa, kaj, ali muhe šteješ, ha, he!»

«Bog daj dober dan, oče! Pa mi res ne kaže drugega ko muhe šteti,» odgovori malomarno Boltižar.

«No, no, Boltižar, Tebi pa kaže že še kaj drugega; mlad si, gospodar tudi, ej, ko bi bil jaz še enkrat v tvojih letih!» vzdihne Slapar malo prisiljeno.

«Manj ste jezni Vi in žalostni ko jaz, oče Slapar!»

Slapar postane radoveden, kaj neki teži fant; zato vpraša:

«Kaj se Ti je hudirja naredilo, Boltižar, da vse gledaš črno? Povej nò, povej!»

«Pa bom!»

Boltižar se vzravna na postelji in izpove vse, kar mu je na duši: Da Rezika mara Mošnikovega Toneta, da fant že vasuje pri njej... sam ga je zalotil...

Pri tem pripovedovanju Slaparja kar izpreminjajo barve. Ves v jezi reče:

«Ej, Boltižar, to se bo pa hitro obrnilo! Kaj mi, vruga, prej ne poveš!» —

Med njunim razgovorom pride v kamro še teta Barba. Razumela je, zakaj gre, in se je takoj vtaknila v besedo. Po svoji opravljeni in jezični naturi začne gostobesedno razlagati, kako je na svatbi opazovala Toneta in Reziko, in ne pozabi še marsikaj dodati po svoje.

V Slaparju je kuhala jeza, kri mu je zalila obraz. Zmaje z glavo in reče še precej umirjeno:

«Glej no, glej no! Kdo bi to mislil in verjel!»

Spomni se, da sta Tone in Rezika na svatbi v Pavlovčah res bila imeniten par in sta mu bila všeč, ko je tudi on sedel med svati. Toda sam ni opazil ničesar sumljivega: zato mu stvar ne gre iz glave, kako sta mogla Tone in Rezika sklepati ljubavno znanje tako spretno, da tega ni zaslutil niti on, niti kdo drugi med svati.

Slapar se poslovi na kratko od Boltižarja in pohiti domov. Samo žena je doma

in v nedeljskem odpočitku sedi pod košato hruško.

«Micka, kje je Rezika?»

«K večernicam je šla. Kaj ji hočeš, Tomaž?»

«Ah, kaj! Pokorščine je naučim in poštenosti, Ti pravim!»

«O, Marija!» se začudi Slaparica in vstane. «Kaj se je zgodilo?»

Slapar ji z nejevoljo razloži vse, kar je izvedel, in zaključi: «Vsakemu pritepencu se gre obešat na vrat. Pa moja hči!... No, je že naučim pameti.»

Ko to pove, mu ni več obstanka, tako je razjarjen. Odpravi se na polje pogledat žito in kod pastir pase ovce.

Slaparica je dobro poznala odločnost in voljo svojega moža. «Nesreča, oh, nesreča!» tarna sama s seboj in komaj čaka, da se Rezika vrne iz cerkve.

Rezika pride, nič hudega sluteča, pa jo mati sprejme jokaje z besedami:

«Otrok nesrečni, kaj Ti pade v glavo, da se greš družiti s takim kakor je...»

«Toneta mislite, mati? Vi veste?»

«Vem; tudi oče ve vse. In se jezi nad Teboj, da se bojim...»

— **Vrednost našega denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 12: t. m. (v devizah): 100 avstrijskih kron za 12 par, 100 madžarskih kron za 45 do 47 par, 100 italijanskih lir za 378 do 380 Din, 1 dolar za 86 Din 25 par do 86 Din 75 par, 100 češkoslovaških kron za 250 do 251 Din 50 par, 100 švicarskih frankov za 1520 do 1530 Din.

— **Velik vinski sejem v Krškem** se vrši v sredo 21. t. m. v vseh prostorih hotela Gregorič. Ker je letošnji pridelek mnogo boljši od lanskega in se ne zahtevajo pretirane cene, vlada med kupei za sejem veliko zanimanje.

— **Zveza Slovenije z morjem.** Železniška proga Gospič—Krnja bo naibž dovršena do sponkladi, ker je železniško ministrstvo dovolilo potrebne kredite za zgradbo zadnjih 45 km od onkraj Gračca do Krnja. Na ta način bo imela Slovenija železniško zvezo do Splita, odtasno do morja.

Beleške

— **Klerikalna ladja omahuje.** Pri občinskih volitvah v Zireh, ki so se vršile te dni, so siljajo zmagali naprednjaki. JDS je postavila svojo lastno listo in poleg tega skupno kompromisno gospodarsko listo z drugimi naprednimi močmi. Poleg liste SLS, JDS in gospodarske je bila postavljena tudi napredna delavska lista. Izid je tale: oficijelna lista JDS 153 glasov, gospodarska 79, SLS 206 in delavska 61. 206 glasovom SLS stoji torej nasproti 232 glasov. Vrhu tega pa so tudi na delavski listi izvoljeni občinski odborniki odločno protiklerikalnega mišljenja. (Pri volitvi v narodno skupščino je dobila SLS 321, SKS 10, NSS 38, JDS 164, NRS 2, SSD, 2 in SSJ 8 glasov.) SLS je od zadnjih volitev nazadovala za 115 glasov ali za 36 odstotkov. — Pri občinski volitvi v Logatec so dobili demokrati 5 mandatov, klerikalec 12. Do sedaj demokrati v občinskem odboru niso bili zastopani. Iz izidov teh volitev se da sklepati, da se je klerikalna ladja na deželi močno zamajala. Ljudje že razumevajo blagoslov 18. marca, ki jim je na lepe obljube prinesel slavn radikalni režim s kulukom, povišanimi davki, povišanimi železniškimi prevoznimi cenami in povečanimi taksami.

Rezika pristopi k materi in izpove odkrito:

«Tone, ali pa nobeden! Boltžarja ne maram, naj se zgodi, kar hoče.»

Se preden more mati dostaviti besedo, pohiti Rezika v svojo kamrico, zbere nekaj potrebne obleke in se odpravi od hiše.

«K teti grem v Gradisce, mati! Vse se bo poleglo in kmalu se vrnem.»

Solznih oči objame mater, nato pa odliči po poti za hišo.

Tisti večer je bil gospodar Slapar sirašno slabe volje. Ko mu je žena povedala, kam je odšla Rezika, je zaškrtal z zobmi in dejal:

«Naj bo, kjer hoče! Po njo ne pojdem! Drago bo plačala to sramoto, presneto drago!»

Nato ni ves večer nič izpregovoril, mlečne kaše se ni dotaknil. Bil je podoben vremenu istega dne: vse popoldne so se po nebu podili oblaki, v dalji se je čulo volto gromenje, nevilna je prihajala bliže — in preden so ljudje poleyli spat, je začelo močno deževati in je deževalo vso noč...

(Balic prilagodil.)

Novosti

— **Naše cenjene dopisnike** prosimo, da nam pišejo po možnosti s črnilom in le, na eni strani lista, ker se s tem prihrani uredništvu mnogo dela. Obenem prosimo, da nam poročajo, če le mogoče, raiši kratko, a zato večkrat. Posebno želimo, da bi nas naši dopisniki obveščali tudi o krajevnih važnejših dnevnikih in ne samo političnih dogodkih. Čim več dobimo z dežele vesti, tem zanimivojši je list za čitalec, ki pač vsak rad izve važnejše dogodke iz vse naše ožje domovine.

— **Kronanje kralja in kraljice.** Iz Beograda poročajo, da se bo vršilo kronanje našega kralja in kraljice meseca maja v Beogradu. Maziljenje se bo izvršilo nekoliko kasneje.

— **Tretja obletnica rapalske pogodbe.** Dne 12. t. m. so potekla tri leta, odkar se je podpisala rapalska pogodba, po kateri je ostalo v italijanski sužnosti okrog 600.000 naših soročkov. Kljub temu, da je ta pogodba za nas krivična, a ugodna za naše sovražne nam sodce, se Italija do danes zavlačuje izvršitev nekaterih točk te pogodbe. Ob priliki te žalostne obletnice so se po mnogih krajih naše domovine vršila zborovanja s predavanji o smernicah bodočega delovanja za naše zaslužene rojake.

— **Petdesetletnica Engelberta Gangla.** Te dni je slavil v Ljubljani petdesetletnico svoje starosti višji šolski nadzornik dvorni svetnik Engelbert Gangl, velezasluzni kulturnik in narodni delavec. Kot podstarosta Sokolskega saveza ima Gangl tudi neprecenljive zasluge za sokolstvo. — Še mnogo let!

— **Kralj na lovu v Sloveniji.** Te dni odpotuje naš kralj v Slovenijo na lov. Kraljica Marija pa bo odpotovala v Južno Srbijo, da si ogleda tamošnja mesta.

— **Kralj — kum dobrovoljske zastave.** Dobrovoljsko udruženje v Novem Sadu je uaprosilo kralja Aleksandra, da bi kumoval posvečitvi in razvitju zastave dobrovoljcev. Kralj se je radevolje odzval povabilu dobrovoljcev in bo dne 1. decembra osebno prišel v Novi Sad. Novosadsko prebivalstvo priredi kralju svečan sprejem.

— **Spomenik kralja Petra v Sarajevu.** V nedeljo so v Sarajevu slovesno odkrili spo-

menik kralja Petra Osvoboditelja. Po odkritju so bile po mestu velike manifestacije za narodno in državno edinstvo.

— **Odhod naših poslancev na Poljsko.** V soboto jutraj je odpotovalo iz Beograda trideset narodnih poslancev na Poljsko. Naši poslanci so bili na Poljskem pristržno sprejeti.

— **Odlikovanje.** Z redom sv. Save V. vrste je bil odlikovan dr. Stane Rupe, učitelj v Ljubljani. — Čestitamo!

— **Prepoved komunističnega kongresa.** Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo kongres neodvisne delavske (komunistične) stranke, ki bi se moral vršiti v dneh 18., 19. in 20. t. m. v Beogradu.

— **Smrtno ponesrečeni rojaki v Ameriki.** V Nottinghamu v Zedinjenih državah se je pripetila težka nesreča, ki je zahtevala tri smrtne žrtve. Veća slovenska družba se je zbrala v hiši Rudolfa Recera. Bili so navzoči: Roza Strah s svojimi otroci Josipom, Rudolфом in Anjo ter Rudolf Baht in Janez Gorše. Zvečer jih je Recer z avtomobilom peljal domov. V trenutku, ko je avto hitel preko železniškega tira, je privozil neki osebni vlak, ki je zgrabil avtomobil in ga popolnoma razbil. Pri tem so ostali na mestu mrtvi: Roza Strah, njena 15letni sin Josip in 22 let stari Janez Gorše. Drugi štirje pa so bili težko ranjeni.

— **Zanimiva knjiga s kmečkimi povestmi.** G. Anton Stražar, znani naš podlistkar, nam piše, da pripravlja več zanimivih povesti, ki bi jih rad izdal v knjigi. Izdaja knjige je zvezana danes z ogromnimi stroški, zato prosi, da bi se mu prijaviili oni, ki so pripravljeni knjigo kupiti. Istotako pozivlja sokolska in druga društva, da se mu javijo, ako bi bile pripravljene knjige vzeti v razprodajo in koliko. Zadostuje dopisnica na naslov: Anton Stražar, Prapreče 13, Lokovica pri Domžalah. Ako se prijavi dovolj naročnikov, mu bo omogočeno izdati knjigo. Da piše Stražar zelo zanimive povesti, je čitateljem «Domovine» že znano.

— **Povišanje takse za prošnje.** Po novem zakonu o taksah se morajo odslej nalepljati na vse prošnje pristojbinske marke po pet dinarjev, namesto tri dinarje kakor doslej.

— **Nova državna cesta.** Na severni meji Slovenije se prične prihodnja pomlad z grad-

Goluški patron

(Stara žaljiva zgodba).

V Golušah je lična farna cerkev, posvečena imenitnemu patronu — svetemu Antonu Padovanskemu. Sredi cerkve nasproti prižnici se nahaja ob steni okrašen tron in v njem velika lesena patronova podoba. Kadar se v juniju bliža Antonov god, se vsa goluška fara pripravlja na lepo cerkveno svečanost; dekleta okrasijo cerkev in posebno patronov tron, fantje pa postavijo mlaje in pripravljajo strelivo.

Bilo je neko leto, ko je v Golušah pastiroval rajnki fajmošter Pankracij. Bližal se je god farnega patrona in vršile so se običajne priprave za to domače slavlje. Kakor je fajmošter Pankracij zapovedal, je mežnar Matija snel kip svetega Antona s trona in ga odnesel na farovško dvorišče k vodnjaku, da ga umije in lepo očedi. Ko mežnar Matija opravlja ta posel in začne patronu umivati glavo, ki je bila najbolj zaprašena in umazana, se zgodi huda nezgoda: patronova glava, izcedena od črvov,

se odlomi, pade na tla ob kamen in se razplati na dvoje.

«Kaj zdaj, kaj zdaj!» tarnata mežnar Matija in fajmošter Pankracij. Pa se domisli briltni Matija in pravi:

«Gospod fajmošter! Krojač Mohor na Kalu — ali ni iste podobe kakor naš patron? Po njega pojdem!»

«Lej no, saj res!» se fajmoštru razjasal obraz. «Kar stopi ponj, da se z njim pomenim!»

Gre mežnar po Mohorja in ga privede v farovž. Krojač Mohor je resnično bil podoben svetemu Antonu, obrat je bil vedno, modro se je držal in mu na Kalu sploh niso drugače dejali kakor sveti Anton.

«Premisli, Mohor,» začne župnik z vljudnim glasom, «mežnar je razbil našemu patronu Antonu glavo. Dobro ti plačam, če na god svetega Antona stopiš v tron in ostaneš tam namesto patrona do končane cerkvene slovesnosti.»

Krojaču Mohorju se je to še prav imenitno zdelo. Koj je pritrdil in obljubil, da bo nadomestoval patrona, nato pa odkorakal domov in si začel krojiti meniško obleko

njo nove državne ceste od St. Ilija do Marije Snežne. Gradbeno ministrstvo je poverilo gradnjo ceste Stavbni družbi v Ljubljani.

Meščanska šola v ljubljanski okolici. Najklesnje s prihodnjim šolskim letom se otvori na Viču deška in dekliška meščanska šola.

Sežiganje denarja v Beogradu. V Beogradu se že od 13. septembra vrši sežiganje obrabljenih in za promet nesposobnih četrt-, pol- in enodinarskih novčanic. Do kancea oktobra so sežgali tega drobiža za nad šest milijonov dinarjev.

Škratlca se je zopet pojavila v Celju. Zdravstvene oblasti so ukrenile potrebne mere, da se ta nevarna bolezen ne razširi.

Jetika v letu 1922. Po uradnih podatkih se je v preteklem letu zdravilo v bolnicah Slovenije radi jetike 1158 moških in 1021 ženskih oseb. Naiveč bolnikov je imelo pljučno tuberkulozo, in sicer 576 moških in 458 ženskih. Bolezen je bila najbolj razširjena pri fjučih do 30. leta. Po poklicih je bolehalo na jetiki 434 obrtnikov, 427 delavcev, 220 rudarjev, 104 kmetovalci, 98 uradnikov in 67 dijakov.

Divjačine v Sloveniji so ustrelili lansko leto: 34 jelenov, 2292 srn, 350 divjih koz, 15.522 zajcev, 189 divjih petelinov, 59 ruševcev, 646 fazanov, 3196 jerebic, 1505 prepelic, 5 medvedov, 5 volkov, 12 divjih prašičev, 353 jazbecov, 1949 lisic, 236 kun, 2213 jastrebov, 40 vider, 3497 veveric, 2 orla, 200 sov ter 15.200 vran in srak.

Uboj v Novem mestu. V Kasteličevi gostilni v Novem mestu se je zbrala na Martinovo nedeljo večja družba fantov. Pri eni mizi so sedeli brata Franc in Janez Glavič, Franc Petrič, Alojzij Vrček in Alojzij Progar, pri sosednji pa Andrej Čampa iz Cegelnice s svojimi prijatelji. Kozarce je sledil kozarcu, liter litru, beseda besedi in kmalu je bil ogenj v strehi. Čampa je z ostudno besedo razžalil Janeza Glaviča in malo je manjkalo, da ni prišlo že v gostilni do pretepa. Samo razsodnost fantov je za trenutek pomirila duhove. Vse je kazalo, da se je neznatni prepir že srečno poravnal. Toda Glavičema in Petriču pa žilica ni dala miru. Hoteli so za vsako ceno izzvati pretep in pozvali svoje tovariše, naj držijo z njimi, da se maščujejo nad sosednjimi. Ker pa sta Vrček in Progar kot mirna

fantu temu ugovarjala, sta brata Glavič odšla s Petričem iz gostilne, najkar so se vsi trije kmalu vrnili, oboroženi z ročicami. Hoteli so s silo vdreti v gostilno in se spopasti z nasprotniki. Ravno v tem trenutku pa je stopil, nič hudega sluteč, na prag 24letni Alojzij Vrček iz Cegelnice št. 1, ki je sedel poprej v njihovi družbi. Komaj se je premaknil, že je dobil po tihniku in glavi tako silen udarec, da se je nezavesten zgrudil na tla. Živinski pretepači niso prizanesli niti Alojziju Progarju, ki je hotel priskočiti Vrčku na pomoč. Dobil je močan udarec po komolecu leve roke, da mu je takoj otrpnila. Toda divjakom to še ni zadoستovalo. Pričeli so z vso silo razbijati po vratih, ki jih je medtem gostilničar zaprl. Šele došli orožniki so napravili mir in red. Brata Franc in Janez Glavič, mlinarjeva sina iz Dol. Kamene št. 26, in Franc Petrič, kovačev sin iz Muhabera št. 15, so bili aretirani in naslednjega dne izročeni sodišču. Težko ranjeni Vrček je bil sicer takoj prepeljan v bolnico, vendar pa je za dobljenimi poškodbami umrl že v nedeljo ponoči.

Detomorilka. Preteklo sredo je bil odkrit v Ljubljani strašen zločin umora nezakonskega deteta. Pri poštnem ravnatelju dr. Debeljaku je bila zaposlena kot služkinja 20letna Rozalija Blaško, ki je imela neko ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Dekle je skrbno prikrivalo nosečnost in tudi usodni trenutek je prišel tako rano zjutraj, da ni nihče vedel, da je povila dete ženskega spola. Porod je bil povsem normalen in se je izvršil brez zdravniške in babične pomoči. Kmalu nato je nezakonska mati položila novorojenčka v lesen zaboj in ga odnesla v pralnico, ki se je nahajala spodaj na vrtu. Potem je Blaškova zakurila v pralnici kotel, vzela dete iz zaboja, ga zavila v cunjce, porinila v ogenj in odšla v mesto. Ker se je po vrtu pričel širiti strašen smrad, so prihтели ljudje, da vidijo, kaj se je zgodilo v pralnici. Nudil se jim je strašen prizor. V peči so opazili že napol spečeno truplo novorojenčka. Zadevo so takoj naznaili službojučemu stražniku, ki je dekle aretiral. Novorojenčka so prepeljali v mrtvašnico, kjer je sodna komisija ugotovila, da je bilo dete živo rojeno in od matere zadašeno. Nečloveška mati se bo morala radi svojega dejanja zagovarjati pred poroto.

Strošen umor v Ptuj. Dne 7. novembra se je v Ptuj odigrala strašna rodbinska žalost. Zakonska Drévenšek sta živela v ostrih rodbinskih prepirih, ki so često dovedli do pretefov. Radi teh neznosnih razmer je žena Neža nekega dne ostavila moža in odpotovala v Zagreb, kjer živi njen sin. Od tam je vložila tožbo za ločitev zakona. Pred ptujskim sodiščem napovedani poravnalni poskus je ostal brezuspešen. Nato so se podali vsi — z ženo sta bila tudi njen brat in njena sestra — v pisarno odvetnikov dr. Senčarja in dr. Šalamuna, da bi se še enkrat skušali sporazumeti. Mož pa je nastopal tako odurno, da je žena ogorčena odšla iz pisarne. Kmalu ji je sledil tudi mož, ki jo je dohitel ter jo pred dravskim mostom zaklal z nožem. Zverinski mož je bil takoj aretiran in oddan v zapore ptujskega sodišča.

Zadnje letošnje porotno zasedanje pri ljubljanskem deželnem sodišču se prične dne 10. decembra. Za sedaj so dobljeni sledeči slučaji: Franc Podbevšek (oskramba); Franc Bizjak, Josip Kisel in Leopold Resnik (težka telesna poškodba); Peter Petrovič (uboj); Josip Strle (oskramba); Anton Kajfč (gohufija); Miha Kristan in Peter Blažič (oskramba); Ivan Rak in Matevž Rak (zloraba uradne oblasti); Josip Roblek (posilstvo); Stefan Ciglič (uboj) in Janez Zorko (obrekovanje).

iz raznih krajev

V Medvodah je tovorni vlak progovnega čuvaja Alojzija Dimca v trenutku, ko je hotel prekoračiti železniški tir, padel na tla. Pri padcu je dobil Dimc težke notranje poškodbe.

Na Trafi pri Kranju se je Janezu Demšarju, 21letnemu posestnikovemu sinu, pri streljanju razpočil možgar in je dobil Demšar pri tej priliki več ran na desni roki.

V Želintjah je bil prošlo nedeljo blagoslovljen nov bronast zvon, delo šentvitske zvonarne.

Na Vrhniki si je služkinja Franja Špelar pri sekaniu drv odsekala prst na levi roki ter bila prepeljana v ljubljansko bolnico.

V Mostah pri Breznici si je mlinar Ivan Volk pri delu zlomil levo roko.

V Prekopi pri Vranskem je umrla tamkajšnja daleč okrog priljubljena posestnica ga. Marieta Šlibar. Nesreče, ki so se vrstile v njeni družini druga za druga, so jo zlomile, da je začela birati in je po daljšem bolehanju izdihnila. Umrla so ji namreč tekom kratkih let mož, dve hčerki in štirje sinovi. Dva sina od teh sta umrla na posledicah vojne, eden pa, absolviran filozof, je umrl po prevratu na španski bolezni tik pred tem, ko bi moral nastopiti službo. Težko prizadetim ostalim iskreno sožalje.

Pri St. Juriju v Slov. goricah so našli te dni v potoku Globovnica novorojeno moško dete, katero je — kakor izjavljajo zdravniki — brezvesta mati zadavila in vrgla potem v potok.

V Šmarjeti pri Rimskih toplicah so dne 9. t. m. potegnili iz Savinje truplo novorojenčka moškega spola. Dete je imelo neprevezano popkovo, ki je bila očitvidno s silo odtrgana od materinega telesa. Otrok je bil v vodi največ 48 ur.

V Mariboru je izgnila pred par dnevi gostilničarka Marija Stramlitsch, zapustivši pismo, v katerem pravi, da je postala njena bolezen (rak) neznosna in si bo iskala rešitve v Dravi. Vse iskanje po njej je bilo do sedaj brezuspešno.

kakor se spodobi za svetnika Antona Padovanskega.

Na rečeni dan se je postavil v tron, stal nepremično, še z očmi ni trenil, v roki z gorečo svečo, pa ga res in bilo prepoznati od prčjšnjega patrona.

Cerkev se je napolnila, zvonovi so močno doneli in strelji možnarjev so grneli čez vso farno. Župnik stopi na prižnico in začne pridigovati nad vse prisrčno in goreče o svetem Antonu, farnem patronu in priprošnjiku. Pridiguje, pridiguje... Mohorju v tronu pa začne medtem dogorevati sveča in mu žgati roko.

«Ujuju!» vzdihne Mohor v sebi, a si ne upa treniti. Ko mu pa sveča le že smodi blizu prstov, mežikne župniku, ki je ves čas pridige pogledoval nanj, naj že vendar konča s pridigo. Fajmošter Pankracij je opazil Mohorjevo mežikanje, toda hotel je pridigo lepo zaključiti; zato reče:

«... tam v tronu pa stoji naš patron, ki nam priprošuje milosti z nebes. Naša fara je srečna, da ima takega patrona, zato ga bo obdržala tam na vekomaj...»

Pri zadnjih župnikovih besedah se Mohor, ki mu je ogorek sveče že hudo palil prste, s strahom zavzame:

«Na vekomaj? Oho, le poiščite si drugega norea!»

Po teh besedah skoči s trona, zbeži po cerkvi, ljudje pa za njim:

«O sveti Anton, naš farni patron, vrni se, vrni!...»

Pa ga niso mogli dohiteti. Mohor je ubiral korake, kolikor mu je sapa dala. Doma se je hitro preoblekel in je bil zopet krojač Mohor, nič več svetnik Anton, nič več farni patron...

Golušani so nekaj dni žalovali, da jih je priprošnjik očitno zavrgel in zapustil. Toda resnica je kmalu prišla na dan. Olušani so majali z glavo, končno pa le na prigovarjanje fajmoštra Pankracija zbrali denar in si nabavili novega svetega Antona. Ampak krojaču Mohorju odtlej sploh niso rekli drugače kakor:

«Goluški patron!»

Zapisal: Mate z Goljate.

Zanimivosti

SLOVANI O NEMCIH.

(Pregovori in prislovice.)

Ze v pregovorih in prislovcih starih Rimljanov in Grkov so bili razni narodi predstavitelji posebnih, navadno ne baš lepih lastnosti. Pri modernih narodih je takih pregovorov in prislovcic še mnogo več. Seveda manjka v njih pogostokrat podlaga opravičenosti, toda ljudski dovtip se v svoji reski zajedljivosti in odkritosrčnosti prav malo briga za to, ali je prislovica dotičnemu narodu všeč ali ne. Vsekako je zanimivo, kakó sodijo slovanski narodi v svojih pregovorih in prislovcih o svojih sosedih Nemcih. Da nam pa Nemci v tem pogledu ne ostajajo ničesar dolžni, je jasno.

Tako pravi Čeh: Nemko v hlev, Čehinjo v kuhinjo, Francozinjo pa v posteljo! — Poljak meni: Hudič je Evo zapeljal po italijansko, Eva je zapeljala Adama po češko, Bog Oče jima je odpovedal raj po nemško, a angel ju je izgnal po madžarsko. — Neki rusinski pregovor veli: Kjer je Nemka, tam je hinavstvo, kjer je ciganka, je pa tatvina.

Lužiški Srb pravi: Smeji se kakor bedasti Nemec. — Poljak trdi o človeku, ki ni baš bistre glave: Ti si kakor Nemec, ki ne razume ničesar pametnega.

Rus trdi, da si vselej olajša srce, kadar lahko prekolne Nemca, a pravi tudi, da se Nemec povsod prime kakor vrba in da Bog vzgaja ljudi, a vrag Nemce.

Čeh pozna «nemško miš», Slovak označuje žabo za «nemškega raka» in v mnogih čeških vaseh pravijo osatu «nemška roža».

Naš Hrvat se roti, da je boljše turško prijateljstvo nego nemška ljubezen. — Hanak se ponosno bije po prsih: Mi smo mi, a Nemec je Nemer. — Čeh iz kraljevine toži: Nemec bo privoščil Čehu, kadar se bo gad na ledu grel. — Ruska prislovica svari: Nemški rod ne privoščiči Slovanom ničesar, ali vendar je ruska politika še vedno lezla v nemško past. — Tudi Poljak energično poudarja: Mir Poljaka z Nemcem je mir ovce z volkom. — Čeh brezupno sodi: Mol v dragočeni suknji, živa riba na kopnem, volk med ovčami, študent med dekletih, kozel na vratu, a Nemec kot svetovalec med Čehi, to ne pomeni nič dobrega. — Kaj pa pravi Slovenec o Nemcu? Nemec je od hudiča, se še včasih čuje in pomeni, da se Slovenec Nemca boji. Nemec je bil Slovincu gospodar in mu je znal viliti takšno suženjsko pokornost, da se naš človek ni upal niti norčevati se iz Nemcev.

Kadar zaide Poljak v družbo, kjer se govori v drugem jeziku ali o rečeh, ki so mu nerazumljive, tedaj potoži prijatelju: Sedel sem tam kakor pri nemški pridigi. — Ta prislovica ima nekaj zgodovinske podlage. V Marijanski cerkvi v Krakovu je bila namreč v starih časih nemška pridiga. Šele kralj Zigmund I. jo je leta 1537. odpravil in Nemcem odkazal za službo božjo malo kapelo sv. Barbare.

Nemec sodi o Slovanu takole: Kamor pride Slovan, se trese pred njim žebelj v zidu. — Slovan pa mu odgovarja: Res je, žebelj se trese, ali kamor pride Nemec, tam žebelj iz zida sploh takoj izgine. — Bavarski Nemec, ki ni hud samo na Slovane, temveč tudi na svoje sorojake, pravi tole: Poljak je zlodej, Prus izdajica, Čeh krivoverec, Švab pa blebetač.

Takih pregovorov in prislovcic, v katerih se izraža nezaupanje in mržnja proti Nemcem, ne poznajo samo Slovani, temveč tudi drugi evropski narodi. Seveda ne drži vse, ker imajo Nemci tudi dokaj lepih lastnosti, katere bi si mi Slovani prav lahko vzeli za vzor, kakor pridnost in vztrajnost. Le nadutosti in ošabnosti, ki je Nemce v svetovni vojni upropastila, ne posnemajmo!

Razno

× **Dežela debelih žensk.** Neki angleški popotnik, ki je prepotoval celo Afriko, pripoveduje, da je v vzhodnem delu Afrike naletel na pokrajino, kjer ima prebivalstvo ogromne črede goveje živine in živi samo od mleka. Kmet, ki ima samo 100 krav, velja tamkaj za reveža in si ne more privoščiti — žene. Združiti se mora z dvema ali tremi takimi kmeti, ki potem skupaj vzdržujejo eno ženo, kajti le 100 krav ne dá dovolj mleka, da bi se mogla ena ženska pošteno zrediti in tako postati po tamošnjih pojmih «lepa». «Čim debelše so žene, tem više jih cenijo in tem bolj jih občudujejo,» pripoveduje angleški popotnik, «ena izmed hčerk tamošnjega poglavarja je tako debela, da ne more skozi nobena vrata, in ta velja za najbolj občudovanja vredno lepotic tamošnjega plemena.

× **Japonski potres in svilene nogavice.** Jako neverjetno se čuje, da je imel japonski potres tudi vpliv na svilene nogavice. Kako neki? Neki angleški list poroča, da so bile o priliki potresa uničene ogromne množine sirove svile na Japonskem. Opozorjeni so bili takoj proizvajalci svilenih izdelkov, da si čim prej nabavijo sirovo svilo za predelovanje, ker je pričakovati znaten porast cen. Proizvajalci svilenih izdelkov so sedaj prisiljeni, da krijejo svoje potrebščine v Italiji, ki pa nima toliko svile, kolikor jo potrebuje svet. Japonska sama je namreč doslej križla 80 odstotkov celokupne svetovne potrebe.

× **Neobičajen način osvete** se je pripetil pred nekoliko dnevi v Genovi. Pri tamošnji policijski oblasti se je oglasil bančni uradnik Pellegrini in izjavil, da je sežgal kup bankovcev od banke v vrednosti enega milijona lir. S tem da se je osvetil banki, ki ga je plačevala tako slabo, da je živel v veliki bedi. Na policiji pa niso baš lahkoverni in domnevajo da je mož bankovce skril. Sicer pa bo moral tudi radi samega uničenja bankovcev jesti

ričet — ako ga namreč poznajo tudi v italijanskih ječah.

× **Prevoz sedemnadstropne hiše.** Pri naših transportnih razmerah si moremo komaj predstavljati, da imajo v Ameriki tako dovršena prevozna sredstva, da se je mogla nedavno v Čikagu transportirati cela sedemnadstropna hiša. Dotična hiša se je morala prestaviti zaradi povečanja ulice. Zanimivo je to, da prevoz hiše ni najmanj vznemiril hišnega prebivalstva, ki je komaj vedelo za to, da se hiša premika. Poslopje so prestavili s pomočjo zelo kompliciranih naprav 30 metrov daleč od prvotnega prostora in je trajalo prevažanje za 1 meter 30 centimetrov dolgo pot 1 uro. Hitro torej le ni šlo.

Za smeh in kratek čas

Očeta se je bal.

Ožbovt, ki je tihotapil konje v Avstrijo, je nekoč na Gornještajerskem naletel sredi ceste na prevrnjen voz sena, poleg katerega je stal na pogled ne baš prebrisan dečko. Ožbovt je bil dobrega srca, pa je hotel pomagati v nesreči. Ker je bilo ravno poldne, je menil:

«Hodi, dečko, z menoj v gostilno, da se malo okrepečava, potem pa bova že spravila voz zopet pokonci.»

Dečko je ubogal, a pri kosilu je začel priganjati Ožbovta, da se mudi, ker ga bo sicer oče okaral.

«No, kje pa je tvoj oče?»

«Moj oče leži pod prevrnjenim vozom.»

LISTNICA UREDNIŠTVA.

«M.» Ob priliki božičnih praznikov, ko bo imel list prilogo.

Ormož. Omenjenega dopisa nismo prejeli.

Priložnostni nakup separatorjev za mleko (model „Miele“)

2 separatorja po 350 l na uro po 2500 Din
2 " " 500 l " " " 2310 "
4 " " 200 l " " " 2125 "

Vsi stroji imajo vložek z lamelami ter se oddajo posamezniki pa skupaj, franco jugoslovanska meja, carina na trošek kupea. Jamémo za brezhibnost strojev.

Dopise pošljite na naslov FRANC BIEGEL, Innsbruck, Herzog Friedrichstrasse 7 (Tirol). 61

SLAVENSKA BANKA, d. d., ZAGREB

Podružnica: Ljubljana

Delniška glavnica Din 50,000.000— in rezerve preko Din 12,500.000—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Sabac, Vrsac, Wien.

Ekspoziture: Rogaska Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.

Agenciji: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslovanska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.